

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3777/2019
28.04.2021. године
Београд

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Споменке Зарић и Бисерке Живановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Мирослав Рњаковић, адвокат из ..., против тужене „Еуробанк“ АД из Београда, чији је пуномоћник Тамара Газдић, адвокат из ..., ради поништаја уговора, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 1943/2017 од 25.05.2017. године, у седници од 28.04.2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 1943/2017 од 25.05.2017. године и пресуда Вишег суда у Београду П 562/15 од 27.10.2016. године и предмет се враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 562/15 од 27.10.2016. године, ставом првим изреке одбијен је приговор литиспенденције исткнут од стране тужене. Ставом другим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца да се утврди да је ништав Уговор о стамбеном кредиту закључен између тужиоца и тужене 28.03.2007. године. Ставом трећим изреке тужилац је обавезан да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 189.750,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 1943/2017 од 25.05.2017. године, ставом првим изреке одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда у ставовима другом и трећем изреке. Ставом другим изреке одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка. Ставом трећим изреке одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против другостепене пресуде, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Тужена је доставила одговор на ревизију.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. важећег Закона о парничном поступку - ЗПП и утврдио да је ревизија тужиоца основана.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је са туженом банком дана 28.03.2007. године закључио Уговор о стамбеном кредиту којим је банка одобрила тужиоцу стамбени кредит у износу од 65.642,43 CHF у динарској противвредности по куповном курсу банке на дан пуштања кредита у течај. Уговорен је рок отплате кредита од 192 месеца и променљива каматна стопа у висини од 4,95% на годишњем нивоу на дан закључења уговора. Уговорено је да банка задржава право промене кредитне стопе, односно да може до коначног измирења свих обавеза по кредиту без закључења посебног анекса да измени висину каматне стопе у складу са актима пословне политике банке. Тужена је у току периода отплате кредита мењала каматну стопу у складу са чланом 2. став 2. тачка 3. Уговора о кредиту. Тужилац је био упознат са сваком изменом каматне стопе, примао је измењене планове отплате и у складу са њима уплаћивао месечне ануитете. Од дана ступања на снагу Закона о заштити корисника финансијских услуга, висина каматне стопе је усклађена са законом и враћена на стопу која је иницијално уговорена.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепеним пресудама је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца за утврђење да је ништав предметни уговор о стамбеном кредиту. По оцени другостепеног суда, тужилац није предложио нити доставио доказе да су приликом закључивања спорног уговора о стамбеном кредиту постојале чињенице и околности које указују да се ради о зеленашком уговору у смислу члана 141. Закона о облигационим односима, те да евентуално ништава клаузула уговора о променљивој каматној стопи у складу са актима посебне политике банке не води ништавости целог уговора, у смислу члана 105. став 1. ЗОО.

По оцени Врховног касационог суда, основано се ревизијом тужиоца указује да је у нижестепеним пресудама због погрешне примене материјалног права чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Врховни касациони суд сматра да нижестепени судови нису правилно оценио све околности у односу на то да ли су уговорне одредбе предметног уговора о стамбеном кредиту јасне и разумљиве, да ли су испуњени услови за поништај уговора у смислу члана 141. ЗОО, те да ли постоји очигледна несразмера између обавезе коју је тужилац преузео по уговору о кредиту и динарског износа који му је дат од стране банке. Тужилац је током поступка истицао разлоге ништавости овог уговора, које су судови требало да цене имајући у виду да је од закључења уговора 2007. године до подношења тужбе 2015. године дошло до енормног раста швајцарског франка у односу на евро и динар. Основна функција уговорања валутне клаузуле је очување еквивалентности узајамних давања, односно једнака тржишна вредност пласираних кредитних средстава у односу на враћени износ динарског дуга. Смисао валутне клаузуле не може бити стицање несразмерне имовинске користи у односу на реалну вредност плаћеног динарског износа кредитних средстава, иако је она правно допуштена када се банка давалац кредита на међународном тржишту задужи у одређеној страниој валути и преузме обавезу да и враћање примљеног износа реализује у истој валути. Банка је овлашћена да тако прибављена девизна средства непосредно уступи потенцијалним корисницима кредита, према члану 25. Закона о девизном пословању, али је дужна да кориснике кредита у писаној форми на разумљив начин обавести да извор пласираних динарских средстава кредита није претходно задужење банке у уговореној валути, овде швајцарским францима, већ се курс те валуте примењује само као начин индексирања пласираних динарских средстава. Осим тога, банка је дужна да корисника кредита писмено упозори на могући раст курса

швајцарског франка, који је банка као финансијска организација могла и морала да предвиди, те да о томе упозна корисника кредита пре закључивања уговора, у складу са одредбама чл. 12., 13., 14., 15. и 16. ЗОО. Обавеза банке на поштено поступање и потпуно информисање примаоца кредита на економске последице валутне клаузуле произилази и из одредаба чл. 3., 11. и 17. тада важећег Закона о заштити потрошача, као и из одредаба чл. 13. и 15. Закона о заштити корисника финансијских услуга. Грађанско одељење Врховног касационог суда је на седници од 02.04.2019. године усвојило правно схватање да уговор о кредиту производи правно дејство и након утврђења ништавости клаузуле о индексацији дуга применом курса CHF. У том случају, уговор ће се извршити конверзијом уз очување једнакости узајамних давања – тржишне вредности датог кредита утврђене на основу званичног средњег курса евра на дан закључења уговора и исплату камате у висини одређеној уговорима о кредиту исте врсте и трајања, закљученим са валутном клаузулом у еврима између истог даваоца кредита и корисника кредита чије се дуговање утврђује применом званичног средњег курса евра. Будући да у нижестепеним пресудама нису узете у обзир наведене законске одредбе и правно схватање, то су обе пресуде укинуте.

У поновном поступку, првостепени суд ће имати у виду изнете примедбе и донети правилну и закониту одлуку.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци, на основу члана 416. став 2. ЗПП.

**Председник већа – судија
Јасминка Станојевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић